Tisza

Politikai napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ..... 10 kor.
Negyedévre ..... 4 „
Helyben házhoz hordva:
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 „
Vidékre postán szállitva:
Egész évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 „
Egyes szám ára 8 fillér.

Megjelenik minden nap, a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 9.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

XIX. évfolyam 143. szám. Nagy-Várad. Kedd, 1913. junius 24.

Ultimátum előtt.

Hétfőre volt jelezve a döntő fordulópont a Balkánon ujra kiütőfélben levő háboru ügyében. E pillanatig még nem kaptunk hirt a döntés megtörténte felől, de olyan puskaporos a levegő, hogy minden percben eldördülhet az első ágyu.

A szentpétervári konferenciát már nem tartják meg, mert az elutasitó jegyzékek után feleslegessé vált. Pasics a szerb miniszterelnök lemondott s lemondása végleges, — nem tud többé urává lenni a helyzetnek.

A pétervári konferencia helyett most a nagyhatalmak közös fellépést terveznek. Ezt kellett volna annak idejében tenni rögtön a pétervári tolakodás után — most már alighanem késő lesz.

*

A balkáni eseményekről a következő tudósitások szólnak:

Angol fölfogás.

London. jun. 23.

A Reuter-ügynökség jelenti, hogy a szerb bolgár válság sulyos aggodalmakat kelt a londoni diplomáciai körökben. Erős nyomást gyakorolnak Szerbiára, hogy fogadja el feltétlenül a döntőbirósági itélkezést. Az erre vonatkozó elhatározást három-négy napon belül remélik. Ausztria-Magyarország magatartása világos és senki sem tekinti Tisza gróf miniszterelnök beszédét fenyegetésnek.

Várják az ultimátumot.

Belgrád, jun. 23.

A Lokalanzeiger jelenti Belgrádból: Az itteni politikai körökben holnap reggelre várják a bolgár kormány ultimátumát. A külügyminiszterium épületében Péter király elnöklésével miniszteri tanácskozás volt. A politikai körök azon a véleményen vannak, hogy Bulgária legutóbbi elutasitó válasza miatt a pétervári konferencia teljesen fölöslegessé vált.

Spalajkovics szófiai szerb követ utasitást kapott, hogy a bolgár kormánynál energikusan tiltakozzék a szerbeknek a bolgár hatóságok részéről való üldözése ellen. Belgrádban egészen bizonyosra veszik, hogy abban az esetben, ha Bulgária nem enged, már a következő héten meg fog kezdődni az ellenségeskedés.

Politikai körökben egész határozottsággal hiresztelik, hogy Szerbia Romániával és Görögországgal szövetséget kötött Bulgária ellen.

A hatalmak közbelépnek.

Róma, jun. 23.

Belgrádban, Szófiában és Athénben ma közös diplomáciai demarche lesz a béke érdekeben. A német, olasz, francia s angol követek ma meg fognak jelenni külön-külön a szerb, bolgár és görög külügyminiszterek-nél, hogy egyformán hangzó kijeniést tegyenek kormányaik nevében. Ki fogják nyilatkoztatni, hogy Európa a békés megegyezést kivánja és remélik, hogy a három Balkán állam között fenforgó vitákat barátságosan fogják megoldani.

A házelnökök a királynál. *Beöthy* Pál, a képviselőház elnöke, valamint *Szász* Károly és *Lázár* István gróf, a képviselőház alelnökei vasárnap este kilenc órakor Tóth Ferenc dr képviselőházi elnöki titkár kiséretében Bécsbe érkeztek és a Sacher-szállóban szálltak meg. Ma délelőtt fél tiz órakor az elnökség tagjai automobilon Schönbrunnba hajtattak, ahol délelőtt tiz órakor ő felségénél bemutatkozó kihallgatáson jelentek meg. Beöthy elnök ma és holnap Bécsben néhány látogatást szándékozik tenni s csak holnap tér vissza Budapestre.

Az ujfalui választás.

Cziffra Kálmán jelölt.

Ertsey Péter még nem adta ugyan be lemondását a ház elnökéhez, de hogy a lemondás néhány nap mulva meg fog történni, — az kétségtelen. Lehetséges azonban, hogy csak julius elseje után mond le és akkor julius vége felé lesz a választás.

Az uj jelölt személyében a munkapárt részéről már meg van a megállapodás, ha nem is hivatalosan. Az a kombináció, amit mi közöltünk, hogy *Cziffra* Kálmán biharkeresztesi főszolgabirót léptetik fel, most már bizonyosnak látszik. Tegnap Cziffra Nagyváradon időzött és látogatást tett *Miskolczy* Ferenc főispánnál is. A látogatás bizalmas jellegü volt és hosszu ideig tartott. A főispán és a főszolgabiró között beható tanácskozás volt a jelöltségre vonatkozólag. Hogy milyen eredménynyel végződött, azt nem lehet nyilvánosságra hozni, mert még nem aktuális a dolog. Cziffra Kálmán tegnap délután haza utazott Biharkeresztesre.

A kombinációkra vonatkozólag megkérdeztük a főszolgabirót, aki a következőket mondta:

— Egyáltalán nem tudom, hogy a kerület munkapártja foglalkozott volna jelöléssemmel. Én legalább nem tudok róla és csak a fővárosi lapokból értesültem erről. Különben a dolog még nem is aktuális, mert Ertsey ugy tudom nem adta be a lemondását.

— Hogy elfogadom-e a jelöltséget? Erre vonatkozólag is csak azt mondhatom, hogy még nem is tudom, hogy fognak-e ajánlani. Különben minden attól függ, hogy kik és milyen alapon ajánlják fel a jelöltséget. Két hét leforgása alatt mindent meg fogunk tudni.

A függetlenségiek eddig még nem tettek lépéseket. Lehetséges, hogy nem is állitanak jelöltet.

Olcsò Nyári Keztyük Fehér Jànos

kitünő tartós minőségben már 30 fillértől szerezhetők be

SAJAT GYÁRTMÁNYU KEZTYÜK TISZTITÁSA 16 FILLÉR.

keztyüs Bémer-tèri üzletèben.

TELEFON 419.

A suffragettek Nagyváradon.

Érdekes vendégei vannak jelenleg Nagyváradnak. A nők világkongresszusának tagjai ugyanis elhatározták, hogy Magyarországon több nagyobb városban megtekintik a gyermekvédelemre vonatkozó intézkedéseket. Első utjukban tegnap Nagyváradra érkeztek.

A pályaudvaron Edelmann Menyhért és Huzella Gyuláné fogadták az érkezőket, kiket Ruffy Pál a gyermekvédelmi osztályelnök kisért el.

Az érkezés után a Pannoniában a feministák ebédet adtak a vendégek tiszteletére. Délután pedig a gyermekmenhelyet látogatták meg.

A gyermekmenhelyen.

A suffragettek érkezésére a gyermekmenhelyet valóban elismerésre méltó módon állitották ki. Az épület ormán két nemzeti szinü lobogót lengetett a kellemes nyári szellő.

A kapuban fehér köténves gondozók arca mosolygott a fákkal szegélyezett utra, melyen robogó autókon s a város fogatain érkeztek a ritka vendégek.

A kongresszus tagjain kivül sok nagyváradi urinő is csatlakozott a látogatókhoz. Valóban feltünő, hogy különösen az amerikai és a svédnők mily nagy érdeklődést tanusitottak a menhely iránt. A látogatók között voltak olyanok is, akik nem igen voltak kiváncsiak a részletekre, de viszont voltak olyanok, akik a legszorgalmasabban stenografálták le a magyarázatokat tartó igazgató szavait. Megtekintették az összes hivatalos helyiségeket és az összes csecsemő szobákat, elkülönitő szobákat, fürdő-, beteg-, megfigyelő szobákat. Az egy-két-három hónapos siró bébék értelmetlenül bámultak a nagyvilági hölgyek felé, akik kedvesen mosolyogtak az ártatlan csöpségekre s egyikmásik arcát becézően simogatták végig.

Most egy borzas barna csecsemőt tartanak a vendégek felé.

— Ez a gyermek cigány! — mondja az orvos.

— Cigány és meg van keresztelve? — érdeklődik egy elegáns svéd nő.

Pár perccel később egy csoport előtt nyilatkozik ugyanez a vendég.

— A nagyváradi menhely sokkal fölülmulja a debrecenit.

Most egy másik pavillonba megyünk át, a lépcsőn egy 4 éves fiucska ül, nagy fekete szemét végigjártatja a látogatókon. Mindenkinek tetszik a gyermek. Most oda érkezik *Lillia Hopkins*, akiről már az egész ország tudja, hogy azok közül az amerikai nők közül való, akiknek odahaza van annyi aranyuk, hogy azzal a magyar pénzválságot könnyen megoldhatná. Ez a milliomos hölgy Budapesten egy alkalommal 500 magyar feministának fizette ki az uzsonnáját, mert a feministák csupa szórakozottságból fizetés nélkül találtak eltávozni. A barnabőrü, feketeszemü gyermek neki is megtetszik, nyomban kinyitja fénykép-gépjét és csinál egy felvételt. *Kádár* Imre fényképe.

És most bemutatják a züllésnek indult gyermekeket. Itt hatvanezreseknek hivják őket. Tudniillik a rájuk vonatkozó miniszteri rendelet száma 60000 és erről keresztelték el a fiatalkoru bünösöket. Most csak ketten voltak. Epp akkor bocsátottak szabadon egy kis 12 éves fiut.

A vendégek a tapasztaltak felett a legnagyobb megelégedésüket nyilvánitották, megköszönték a fogadtatást. Pár perc mulva már robogott velük a sok kocsi és autó a városháza felé.

Diszgyülés a városházán.

Dulután 5 órakor a városházán diszgyülés volt, amelyen a vendégeken kivül városunk előkelő hölgyei nagyszámmal vettek részt. A városház diszterme zsufolásig megtelt előkelő hölgyekkel. A hölgyeken kivül ott voltak még: *Ruffy* Pál miniszt. tanácsos, az országos gyermekvédelmi intézmény vezetője, *Rimler* Károly polgármester, Huzella Gyula kir. tanácsos, dr Moskovits József iparkamarai elnök, Kőszeghy József v. főmérnök, Lukács Ödön és Eleméry Ferenc v. tanácsosok, dr Edelmann Menyhért, a gyermekmenhely igazgatója stb.

A diszgyülésen *Huzalla* Gyuláné elnökölt.

A vendégek az első padsorokban foglaltak helyet.

Huzella Gyuláné nyitotta meg. Végtelen örömét fejezte ki, hogy oly nagy számu és diszes közönség jelent meg ez alkalommal a vendégek tiszteletére, amely körülmény bizonyitja, hogy az esemény jelentőségét átérzik s tudatában vannak annak, hogy mi az, ami egy eszme által összeköti a lelkeket. Nagyrabecsült vendégeink hetekig utaznak, fáradnak, hogy az eszmét előbbre vigyék.

Ezután német nyelven üdvözölte a vendégeket.

Rimler Károly örömérzetének ad kifejezést s üdvözli a város nevében a vendégeket; büszkeség tölti el, hogy a Nyugat ily kiváló képviselői városunkat látogatásukkal megtisztelték. Az őket átható eszmék itt jó talajra akadnak. A polgármester is, a magyar beszéd után német nyelven üdvözölte a vendégeket.

Ruffy Pál miniszteri tanácsos, mint a gyermekvédelem munkása, mélyen átérzett örömének ad kifejezést, hogy látta, mily buzgalommal adóznak dr Edelmann Menyhért igazgatónak, a menhely kiváló vezetéséért. Beszédét ezután németül folytatta, fejtegetvén a gyermekvédelem magasztos eszméit, amelyek a Nyugatot már előbb áthatották. Magyarul fejezte be beszédét azzal, miszerint szivből kivánja, hogy ami idehozta a vendégeket, visszhangra találjon a lelkekben. A magyar hölgyek akkor állják meg helyüket minden körülmények között, ha elsősorban magyarok maradnak.

Huzella Gyuláné hálás köszönetet mond a vendégeknek, hogy megösmertették a gondolkozásukat s ezt azzal méltányolhatjuk, ha kellő figyelemmel hallgatjuk meg előadásaikat. Bejelentette, hogy a vendégek közül tizenegyen óhajtanak felszólalni.

Ezután egyenkint szólaltak angol, német francia nyelven.

Először *Despard*, az angol választójogi nőmozgalom vezetője, teljesen ősz, 60—65 év körüli magas soványnő, szólott angol nyelven, amelyet *Szirmay* Oszkárné ismertetett magyar nyelven. Hálás köszönetet mond a szép fogadtatásért, s hálájukat a vendégek elviszik a nagyvilágba. Reméli, hogy a nők munkájában a férfiak is részt vesznek. Hangoztatja, hogy Magyarországon minő előrehaladt kulturát talál. A nemzetek kulturmunkáját azonban a férfiak magukban soha sem tudják befejezni, csak a nőkkel együtt, vállvetett munkával.

Utána Tekla *Vulbin* finországi képviselő, Eline *Hansen* koppenhágai iskolai szakfelügyelő stb. szólottak általános tetszés mellett.

A diszgyülést *Huzella* Gyuláné rekesztette be igen szép beszéddel.

A város mint házigazda.

A diszgyülés után a vendégek, nalamint a rendezőség tagjai és előkelő közönségünk közül sokan kirándultak a Püspök-fürdőbe, ahol a város társas vacsorát rendezett a vendégek tiszteletére, amely pompás hangulatban folyt le.

*

A vendégek ma reggel *Szalontára* utaznak, a nagyváradi gyermekmenhely telepének megtekintésére.

A zugkiállitások ellen.

Az országot alárasztják a zugkiállitások ügynökei, akik diszokleveleket, kiállitási érmeket sóznak az iparos és kereskedő közönség nyakába, amelyek értéktelenek; zugkiállitásokról szólnak, ahol az illetőknek nem is kell kiállitani.

Erre vonatkozólag a nagyváradi kereskedelmi és iparkamara a következő figyelmeztető sorokat bocsátotta ki:

Köztudomásu dolog, hogy kiállitási ügynökök kisérletet tesznek, hogy drága pénzért értéktelen okmányok és érmek kitüntetésével kecsegtetik a kereskedőket és iparosokat az általuk hirdetett kiállitásokban való részvételre, s az érdekeltek igen sok esetben hajlandók az ilyen szélhámoskodásnak felülni.

Az ilyen ügynökök által képviselt u. n. „Kiállitások“ rendszerint nem tartatnak meg, ami jobbik eset, a rosszabb eset pedig az, ha megtartják őket, mert ezek azután a kiállitásoknak valódi paródiáját képezik, ahol raktárszerü összevisszaságban lim-lom halmozódik fel, melyről a komoly szaklapok a megbotránkozás és visszautasitás hangján szoktak megemlékezni. Ebből önként következik, hogy a külföldi kiállitási ügynökök majdnem kivétel nélkül oly kétes értékü kiállitásokat képviselnek, amelyeknél a közönség érdeke egészen mellékes, főcéljuk azonban saját üzleti érdekeiknek minél előnyösebb kihasználása, lehetőleg minél több kiállitó balek akvirálása révén.

Az országos magyar kiállitási központ szervezeténél fogva és a többi hivatalos és félhivatalos jellegü kiállitási központokkal való kapcsolata révén abban a helyzetben van, hogy bármely külföldi kiállitásról gyors, pontos és megbizható információt szerezzen be. Kivánatos tehát, hogy az érdekelt közönség minden egyes ilyen esetben akár

Nem csődtömegből visszamaradt divatját multa áruk, hanem a legdivatosabb áruk lesznek elárusitva HEVESI „Párisi divatáruházában“ Nagyvárad (Zöldfa-utca.)

Grenadin és madeira blousok K 3·50, aljak szövet v. lüszterből K 7, vászon v. epongeből K 6, jó mosó pongyolák K 5·50, lüszter köpenyek K 10, vászon kostümök K 24, kitünő mosó gyermek ruhak K 1·50

közvetlenül, akár az alulirott kamara utján az Országos Magyar Kiállitási központhoz (Budapest, VI. gróf Zichy Jenő-utca 4. sz.) forduljon információért és amennyiben kiderül, hogy szélhámoskodásról van szó, a rendőrséghez forduljon megtorlásért. Csak ez a módja annak, hogy ezek a félrevezetések náluuk megszünjenek és a közönség megkárositásának eleje vétessék.

Ha pedig várakozás ellenére mégis akadna magyar iparos és gazda, aki ily kiállitáson résztvesz, vagy részvétel nélkül a felkinált „kitüntetési jelvényeket“ megvásárolja, azt olybá kell venni, mint aki a fönebbi felvilágositások dacára a nagy fogyasztóközönség félrevezetése céljából pályázik kétes értékü kiállitási kitüntetések megszerzésére. Ezekkel szemben magához a nagyközönséghez fogunk apellállni és ennek segiiségét oly értelemben kikérni, hogy bojkottálja azokat a termelőket, akik ily értéktelen kitüntetési jelvényekkel kivánják a jóhiszemü közönséget megtéveszteni.

Nagyvárad, 1913. junius hó 16.

A nagyváradi keresk. és iparkamara:

Dr *Moskovits* József, elnök.

Dr *Sarkadi* Lajos, titkár.

A betfiai barlang felkutatása.

Életveszélyes leszállások. Két szép csepkőbarlangot találtak. — A barlang-keresztelő.

Évtizedek óta tartja izgalomban ugy a tudományos köröket, mint a nagyközönséget a betfiai rejtélyes barlang. Élő ember még aligha érintette ennek a tátongó nyilásu barlangnak fenekét. Zöld patina csillog oldalfalain, ameddig csak napfény mellett beláthat az ember. Azon alul a kürtőszerü nyilásban örök sötétség hallgat, néha felriad egy bagoly vagy nesztelenül felröpül egy denevér.

Sokszor próbáltak leszállni az egyenes üregbe, hogy megtudják: van-e folytatása, van-e lent barlang s minő kőzetek találhatók benne. A kisérletek mind eddig nem vezettek eredményre, mert ha le is ereszkedett valaki, a nyilás aljában lévő barlang még szüz volt az ember lábától.

Vasárnap aztán óriási küzdelem, idegfeszitő izgalmak között

tanárok és tüzoltók leszálltak a barlangba és villamos lámpák fényénél két csodás szépségü cseppkőbarlang

rejtett világa tárult eléjük.

A *Tiszántul* kiküldötte a nevezetes és izgalmas esemény szinhelyére egyik belső munkatársát. Tegnap már a kora reggeli órákban külön jelentések, plakátok, rajzok és fényképfelvételek utján hoztuk a közönség tudomására az expedició eredményét.

A felkutatás lefolyásáról kiküldött munkatársunk a következőkben számol be.

Megérkezés a barlanghoz.

Vasárnap reggel 6 órakor két kocsin indultunk el a tüzoltólaktanyából.

Gráczer Lajos tüzoltóparancsnok, *Rodiczky* Géza tüzérszázados, *Ardos* Frigyes és *Szegedy* Géza tanárok, *Dernyei* Imre, *Szegedy* István és a Tiszántul munkatársa. Utánunk jött négy tüzoltó, akik a felszereléseket és az élelmiszert hozták külön kocsin.

A püspökfürdői uton mentünk és a fürdőből egy félórai gyaloglás után felértünk a betfiai hegyre. A hegyről messzire kéklett az oláhok vasárnapi ködmöne. Ott nyüzsgött az egész falu a barlang körül. A völgyből már láttuk köztük a csendőrök szuronyát csillogni.

A kirendelt csendőrök jelentkeznek *Gráczer* Lajos előtt. Mihelyt Gráczer megjelenik, azonnal rendet teremt. Az özönével érkező turistákat az idegenek és a falusi nép tömegét eltávolittatja a nyilás környékéről.

A barlangnak két szája van; mind a kettő függőleges irányban halad lefelé és a sötétségbe vész. A keskenyebb nyilás fölé *Örömy* Gyula nagyszerü állást készittetett. Rajta áll egy tehervonó gép, melynek tengelyén 200 m. hosszu sodrott drótkötél feszül. Ennek végén áll a kötelekből készitett váz, amelybe beáll az illető és felülről lassan lebocsátják.

A gép fölött *Tátray* Sándor rendelkezik. Két munkás, *Várady* Ferenc és *Csekő* Ferenc állanak rendelkezésére.

Özönlik a publikum.

Mig a nyilás körül a leszállás előkészületei folynak, benépesül még jobban a kopasz hegy. A völgyi kis falun keresztül városi fogatok hajtanak át a lankás domboldalon szürke ruhás városiak kapaszkodnak föl, a fürdői vonatokkal érkezők az erdőből jönnek elő. Az oláhok szines tömege koszoruzza a hegyet; leültek asszonyok férfiak és pipázva bámulják, amint *Szegedy* Gézát felöltöztetik a tüzoltók.

Ertsey Lajos főszolgabiró ad utasitásokat a rend fentartására. A fehér mészkövek mögül itt is ott is neki szegeznek a készülődő csoportnak egy-egy fényképezőgépet.

Az első felvételeket *Hoffmann* Emil fényképész csinálja, majd megérkezik *Dajkovits* embere is és *Lukács* Ödön városi tanácsos kiséretében *Faragó* Géza honv. százados, aki a Tolnai Világlapja és az Érdekes Ujság számára fotografál.

Lukács Ödön társaságában jöttek: dr *Tóth* Mihály tanár, *Hering* Sándor és dr *Major* László orvos. A fürdőkből is sokan átjöttek, köztük *Darvas* Istvánné is, akit később felkértek, hogy vállalja el a barlang keresztanyaságát s a szép asszony eleget is tett e kedves kérésnek. Társaságában volt férjén kivül Mikes Ödön és Hoffmann Emil.

Az első ember.

Valamivel 9 óra előtt *Gráczer* Lajos jelezte *Szegedy* Géza tanárnak, hogy álljon be a készülékbe, mert a leszállásra minden készen van.

Szegedy Géza izgatott. Sápadt, az ajka körül kék vonal van, mintha fáznék. Eddig mindenki viccelődött, most szorongó érzéssel nézzük, hogy összekötik, derekára piros övet szoritanak, rajta elektromos villanylámpa, nyakába éleshangu fütyölőt akasztunk, mert a katonák nem hozták ki a tábori telefont, (roppant szükség lett volna rá). Kezében fáklya és kalapács.

Már indul a feneketlen mélység felé, mikor eszébe jut valami. Odahivja az öccsét.

— Most 9 óra. Tiz órakor feltétlenül felüzenek, ha . . . Elmégy a fürdőbe és telefonálsz mamának . . .

Az öccse szótlanul bólint. Mindenki a bekövetkezhető szerencsétlenségre gondol.

Kilenc óra 5 perc. Szegedyvel kezet szoritunk.

Aztán lassan felemeli a gép és következő percben már az üreg felett himbálódzik . . .

Bár tudjuk, hogy a vastag drót kötél 20 mázsát bir el, mégis végigfut rajtunk a hideg borzalom.

— Ha most elszakad . . .

— Szerencse fel! — hangzik száz torokból.

De Szegedy lefütyöli a gépet. Azt mondja, hogy nagyon szoritja az öv. — Visszahuzzák.

Ismét lebocsátják. De megint felszól 3 méternyi ut után:

— Képtelen vagyok mozogni. Lazitani kell a köteleken.

Harmadszori elindulás után nyugszik meg. Már akkor megszokta a mélységet és sápadtan, de nevetve ereszkedik alá . . .

Husz méterig látjuk. Apró páfrányok hajolnak a lebegő ember felé a zöld falból.

— Alulról kimosott üregek vannak oldalt. A mélységből hőség árad. Verébcsipogást hallok.

Fent számoljuk a métereket. Az aneroid és a termometer zavarosan jelez. *Tátray* Sándor méri a mélységet a kötélfogyással.

Harmincegy méternél sárréteg kezdődik. Még itt tudunk beszélni Szegedyvel. Ezentul fütyjellel érintkezünk. Negyven méternél légáram fogadta. Ötven méternél kétszer fütyült. A gép megállt. Az oldalfal kanyarodott. Hetven méternél az acélkötél meglazult, lentről rövid sipjelek hallattszanak. Háromszori jelre kezdik felhuzni a kötelet.

— Nagyon könnyü, — mondják a munkások. A negyven méter körül ismét elkezd feszülni a drót, a pattanásig huzódik. Annyira feszül, hogy ha megérintik, zeng mint a hur.

— Itt baj van! . . .

Segitséget kell leküldeni.

Jelt fujtunk Szegedynek és ő válaszolt, hogy fel! Az volt a megállapodás, hogy Szegedy előbb lemegy, szétnéz és rögtön visszajön. Igen, de a kötél, ha tovább huzzák, esetleg elszakad s ha Szegedy rajta van, akkor lezuhan.

— Én nem vállalom a felelősséget, — mondja Tátray. — Tovább nem huzhatom.

Izgalmas percek következtek. Gráczer, Örömy és Tátray megállapitották, hogy a sodrony megakadt valahol. Erről Szegedy nem tudott, mert mint később kiderült, ő megállapodás ellenére kiszállt a kosárból és felereszteté.

A legnehezebb percekben ajánlkozott egy derék önkéntes tüzoltó: *Szüts* Lukács.

— Én lemegyek és megnézem, mi történt!

Tavaszi és nyári amerikai cipők a legszebbek Reinnál Telefon 10-74. Rákóczi-ut.

Tiz óra 43 perckor engedték le Szücsöt a másik acélkötelen. Valóban meg is találta a baj okát: Szegedy kötele egy villa alaku szikla közé szorult. Ezzel ő lement Szegedyhez és tudatta vele, hogy a felszinen minő aggodalmakat álltak ki miatta.

Aztán felereszteték mind a két kötelet, az egyiknek végén sáros kis cédula fehérlett. Az első üzenet igy szólt 72 méter mélységből:

— Itt egy nagy barlang van, amely lefelé egy másikba torkol. Nem megyek addig fel, amig szét nem nézek egészen. Szegedy.

Fél tizenkettőkor lebocsátkozott *Ardos* tanár is. Lukács tanácsos nagyon féltette, mert öt gyermek apja. De Ardos égett a vágytól, ragaszkodott a lemenéshez. Nyilatkozatot irt alá, hogy önként megy le és esetleges szerencsétlenségért egyedül őt terheli felelősség.

Mihelyt Ardos lement, Szegedy készülődött fölfelé. Tizenkét óra 29 perckor lépett ki Szegedy a kosárból, merő sárosan. A közönség viharosan megéljenezte a bátor tanárt, aki először hozott hirt a rejtélyes barlang létezéséről.

Szegedy elbeszélte

ezután izgalmas leszállását. A körülállók csak ugy lesték a szót.

— Egy hatalmas kőhalmazon kötöttem ki. A köveket felülről dobálták a barlangba. Oldalról felém rohant egy fehér barlangi kutya, megugatott és elfutott. A villanyfény csillogva verődött vissza egy boltozatos terem fehér galériájáról. Gyönyörü fehér *stalaktit* kövek csüngtek alá. A talaj hideg volt, jobbra-balra nyult a boltozatos terem s mindenütt virágképződések, szép stalagmit karok állnak ki a nagy sziklákból, amelyek valamikor a boltozatról zuhanhattak alá.

— A terem 50 méter hosszu lehet, 35—40 méter magas 25—30 méter széles. Oldalt mélyebben egy kisebb terem nyilik. Ide leugrottam a felső erkélyről s ekkor horzsolta véresre karomat a szikla. A falakon sötét pontok látszottak: a denevérek ezrei.

Szegedy tehát két teremről tud. Utána leszállt még *Bihari* Gyula tanárjelölt is, aki felfedezett egy harmadik ágat is. Erről Ardos nem tud és viszont ők a kutyát nem látták. Gyönyörü csepköveket hoztak fel, egész szekérre valót. Délután még leszállt *Miszlay* József tüzoltó is, aki ebédet vitt le a háromtagu társaságnak. A barlangban Ardos tanár magnézium mellett felvételeket is készitett, megrajzolta a barlang látmetszetét is, melyet a *Tiszántul* tegnap ki is tett az egyik kirakatba.

Esti 6 órakor jött föl az utolsó ember (Bihari) a barlangból. Közben a felszinen *Balogh* Sándor és *Peller* Ferenc pompás gulyást főztek. A fényképészek pedig készitettek 80—90 fényképfelvételt.

Ardos tanár a barlangról.

A betfiai határban számitásom szerint sejtett mészkő-barlang titokzatossága immár felkutatva. A félelmetes geysir tölcsér elég alkalmasnak kinálkozott a lebocsátkozásra. Szerintem maga a tölcsér is igen érdekes. Északkelet felől négy nagyobb és több kisebb tölcsérszerü üreg látható, amelyeken keresztül a bányadombnak talajvizei folynak le a mélységbe nagyobb esőzések és hóolvadás után.

A geysir-tölcsér délnyugati oldalán két veszedelmes kiszökellést találtam, amelyek felülről a napfényt elzárják s csak a megtört, átszürődő gyér sugarakat bocsátják le a mélybe, ugy hogy a tölcsér második felében a második kiszökelés alatt már fáklya-fényre volt szükség, hogy a kéznek s a lábnak segitségével a tölcsér falához való ütődést, horzsolást lehetőleg kikerülhessem, mely utóbbi bizony nehezen ment.

Hetven méter mélységben már hüvös, nedves levegő csapta meg arcomat s igy sejtettem a barlang közelségét. Nyolcvan méter mélységben talajt ért lábam.

A megállás mégis nehezen ment, mert a magasból évtizedek alatt aláhányt kőtörmelékek bizony a testem sulya alatt könnyen alá gördültek a kup alaku törmelékdombról, a kikötés helyéről. A fáklyák fénye mellett egy 25—30 méter magas és ugyanilyen átmérőjü kupola alatt találtam magamat. E kupolaszerü előcsarnok É. K. felé egy kisebb oldalágba folytatódott, mig Nyugat—Délnyugat felé több méter magas sziklatömbök zárták el a kilátást, de a barlangboltozat utóbbi irányban folytatódott.

A szikladömböket megkerülve Észak felől a barlang falazata mentén a tetőről aláhullott sziklatuskókon átbukdácsolva s néhány méterrel lefelé szállva ujabb magasba nyuló sziklatömbök zárták el a kilátást, de a falmentén tovább haladva egy több méter mélységü függőleges, alig félméter szélességü szakadék alkalmas volt az aláereszkedésre, társam segitségével Nyugat Délnyugat felé haladó hosszu barlang elágazásba jutottam. A fáklyák fénye mellett eléggé áttekinthető volt a 25—30 méter magas és 100 méter hosszu barlang, de a továhaladás a szakadékok és sziklatuskók miatt csak lassan történhetett.

Sok helyen az 50—100 cm. magas denevér-guanó is akadályt képezett, mert belésüppedtem. Az előretörtetés fáradalmában kárpótolva éreztem magamat a szép látványt nyujtó cseppkőképződmények által. A cseppkövek részben mint a jégcsapok lógtak a magasból s részben az oldalfalakhoz tapadva faalakulag ágaztak el. Ugyancsak érdekes látványt nyujtott az ezernyi és ezernyi denevér, amelyek a boltozat falát szőnyegként vonták be. A barlang fenekén széles repedések jelezték, hogy a barlang feneke jóval mélyebben van, de azt a tetőről aláhullott szikla-tuskók, kőtörmelékek befedték. A barlangba befolyó viz is a kőtuskók között folydogál tovább.

A barlangra vonatkozó kutatásaimat a következőkben összegezhetem: A függőleges tölcsért tényleg a föld mélyéből évezredek előtt felhatoló meleg viz — geysir — létesitette, de ma már az eredeti geysir-csatorna az oldalról befolyó talajvizek által a hosszu idő alatt nagyon is deformálódott. A tölcsér folytatását 80 méternél a kőtörmelékek zárják el, azok pedig valószinüleg egy földrengés által eltolódott sziklarétegen fekszenek.

Hosszu évszázadok, évezredek előtt a barlang feneke jóval mélyebben volt, de a tetőről aláhulló sziklatömbök a feneket feltöltötték. Tekintettel, hogy a barlang tető össze-vissza van repedezve s hogy gyakori a sziklatuskók aláhullása, kilátás van arra, hogy a körülbelül 30 méter vastagságu barlang tető évtizedek talán századok mulva teljesen eltünik. A barlangnak É. K. — K. felé eső kisebb oldalága irányában valószinüleg még folytatása van, de az előrehaladést sziklatömbök elzárják.

Valószinüleg az egész Bányadomb alatt elágazó barlangrendszer van, amelynek felkutatása csak az esetben válik lehetővé, ha a kőfejtés annyira előre fog haladni, hogy valahol barlangüregre találnak.

Mindenesetre örömömre szolgált, hogy a számitásom szerint jelzett barlang immár tényleg fel van kutatva s hogy igy Nagyvárad környéke egy majdnem hozzáférhető természeti szépséggel a „*Lukács Ödön barlang*“-gal gazdagodott.

A barlang neve és a bankett.

Eleinte nem volt határozott megállapodás arra nézve, hogy milyen nevet adjanak a barlangnak. A név problémáját Ardos Frigyes döntötte el. Mikor ugyanis felvonták, megéljenezték és ő viszonzásul elkiáltotta magát:

— Éljen a *Lukács Ödön barlang*!

Esti 6 órakor aztán megtartották a keresztelőt. *Darvas* Istvánné kedves szavak után bedobott a barlangba egy üveg pezsgőt. Lukács tanácsos megköszönte a felkutatók fáradozását és az egész társaság levonult a Püspökfürdőbe, ahol pompás bankett volt.

*

A barlang titka tehát meg van fejtve. Pompás csepkőbarlang, de életveszélyes a leszállás s bizonyos, hogy ezután ismét örök csend fog honolni a barlang hatalmas boltozatai alatt.

Itt emlitjük meg, hogy a Bognár és Szántó cég áldozatkészsége foltán az 50—60 főből állő expedicionak két láda sör állott rendelkezésére. Ez is hozzájárult a tudományszomj oltásához.

Hazai Bécsben.

Budapest, jun. 23.

Hazai Samu báró honvédelmi miniszter vasárnap este Szirmay Sándor vezérőrnagy és Nyékhegyi Ferenc százados, parancsőrtiszt kiséretében Bécsbe érkezett és a Magyar Házban szállt meg. A honvédelmi miniszter ma délelőtt a hadügyminisztériumba ment s ott tárgyalt.

—

Az uj hajdudorogi püspök eskütétele. Bécsből jelentik: Szombaton délelőtt 10 órakor tette le Schönbrunnban a király előtt a hivatalos esküt *Miklósy* István, az ujonnan kinevezett hajdudorogi görög katholikus püspök. Az eskü letételénél *Jankovich* Béla közoktatásügyi miniszter asszisztált.

HERBST

Arany-, ezüst-ékszer és óra : áruháza :

NAGYVÁRAD, Fő-utca, Rákóczi-ut 1. sz.

Guttmann-ház (Barna Jenő női divatüzlete mellett.)

Mai naptól kezdve vásárolhatni:

Aranyláncok, nyaklláncok 10,12, 14 kor.
Gyürük 4, 5, 8, 10 kor.
Fülbevalók 2, 3, 4, 6, 8 kor.
Karikagyürü 5, 6, 8 kor.
Acélórák 4, 5, 6 kor.
Ezüst óra 7, 8, 10 kor.
Arany női óra 20, 25, 30 kor.
Férfi aranyóra 35, 40, 50 kor.

Ingaóra 10, 12, 15 kor.
Ébresztőórák 2.50, 3, 4 kor.
Valódi ezüst kés és villa 6 pár 13—14 kor.
Órajavitás 1 koronától kezdve.
Ékszerjavitások és átalakitások olcsón eszközöltetnek.
Szemüvegek beteg szemekhez orvosi recept nélkül kaphatók.

Véres házassági dráma.

Vasárnap délelőtt véres dráma történt Nagyváradon. A dráma hőse egy nyomdai munkás: *Szücs* István, aki nagy szerelmében pisztollyal akart véget vetni ennek a „rongy“ életnek.

Előbb azonban le akarta lőni feleségét s mikor ez nem sikerült, maga ellen forditotta a revolver csövét.

Szücs István drámájának inditó oka a családi viszályban van. A szerencsétlen ember ezelőtt egy évvel vette el Szabó Juliskát, akivel szerelmi házasságot kötött.

A házasság ideje alatt aztán az a baj érte Szücsöt, hogy szemei meggyöngültek, ugy hogy nem végezhetett olyan munkát, amelyhez erős látás kell. Más foglalkozás után kellett néznie s házfelügyelő lett.

De ettől kezdve nem volt maradása — mint ő mondja, anyósától és felesége családjától. Hónapokon keresztül folyt a harc közötte és apósa családja között az asszonyért.

Ugyanis minden áron el akarták tőle venni a feleségét.

— Mihaszna ember, hagyd ott.

Az asszony hallgatott is reájuk és elköltözött az urától. De Szücs ebbe nem akart belenyugodni, folyton hivta vissza az asszonyt.

Az asszony ment volna is, nem is. Félt a rokonságától, de talán vonzódott is az urához.

Tegnap aztán végleg elhatározta Szücs, hogy vagy visszahozza, vagy végez vele és magával. Vett egy ócska pisztolyt és elment az apósa lakására.

— Visszaadjátok Julist vagy nem, kiáltott a megrémült nőkre.

Ezek azt mondták, hogy Julis nincs itthon, a piacen van, ne csináljon botrányt.

De a férj kirohant a piacra és onnan hazáig kisérte feleségét. A huszárkaszárnya előtt szembe állott vele.

— Hát igazán nem akarsz hozzám jönni Julis?

Az asszony apjához utasitotta, mire a férj elővette a pisztolyt és az asszony arcába lőtt.

Szücsné védőleg tartotta kezeit maga elé és ez volt a szerencséje. A golyó átütötte kezét és kiütötte két fogát.

Sikogva menekült vérengző ura elől. Szücs pedig kétszer egymásután magára lőtt. Melléből vastagon szivárgott a vér, mikor a mentők bevitték az izr. kórházba.

Feleségével együtt itt ápolják őket. Az asszony sérülése nem életveszélyes; a férfié nagyon veszedelmes s ha nem sikerül az operáció, akkor belehal. Felesége mellette van és ápolja.

Az aradi küzdelem. *Széchenyi* Aladár gróf, az egyesült függetlenségi párt és az egész szövetkezett ellenzék jelöltje tegnap tartotta meg *Aradon* programmbeszédét. Utjában *Károlyi* Mihály gróf, *Apponyi* Albert gróf, *Zichy* Aladár gróf és az ellenzék 15—20 tagja is elkisérte.

Az aradi állomáson impozáns tüntetéssel fogadták őket. *Vizer* Lajos pártelnök üdvözölte *Széchenyit*, aki mellett még *Apponyi*, *Zichy* és *Buza* Barna felelt az üdvözlésre. Azután megindult a hosszu menet a városba. Fegyvertársaik a szociálisták 3000 emberrel voltak a menetben képviselve.

A népgyülés délután 5 órakor volt a Szabadság-szobor előtt.

A népgyülést *Barabás* Béla nyitotta meg.

— A letiport zászlót — mondotta — ujra győzelemre kell vinni.

Ezután *Széchenyi* Aladár gróf mondotta el programbeszédét, melyben az ellenzéki küzdelmet és az ellenzék jövő céljait ecsetelte.

Apponyi Albert gróf után még többen beszéltek.

Az ellenzéki képviselők a választás napjáig Aradon maradnak.

Öngyilkos irodista nő.

Rejtélyes öngyilkosság a Rhédey-kertben.

Tegnap alkonyatkor, mikor az irodákból kiözönlött alkalmazottak elárasztották a váradi sétatereket, a Rhédey-kert árnyas fái alatt sétálókat egyszerre tompa revolverlövés durranása zavarta meg. Kutatni kezdték a lövés eredetét, de nem találták meg. Már azt hitték, hogy valaki passziózik a közelben, mikor kétségbeesett női segélykiáltás vonta magára a figyelmet.

Az egyik sürü bokor alatt egy vértől boritott leány hidegülő teste mellett térdepelt a siránkozó nő. Csak pár perccel előbb még együtt látták a két leányt sétálni a köröndön. A *Karmandy*-leányok voltak. Karmandy Róza 18 éves leány a Vas- és Rézbutorgyárban volt alkalmazva, mint irodista nő. Tegnap délután a hivatalos órák után nővérével a Rhédey-kertbe ment ki.

Egy ideig ketten sétáltak, majd Róza elvált nővérétől és előre sietett. Az elválás egyáltalán nem tünt fel. Pár percre ezután revolver dörrenésre lettek figyelmesek. A Karmandy leányt balsejtelem fogta el és rohant a bokrok felé.

Már ekkor élettelenül feküdt a földön huga, Róza. Kezében görcsösen szoritotta a revolvert, melyből egy golyó hiányzott, amely kioltotta életét. Az öngyilkos szájából patakzott a vér. Mellette egy levél feküdt, amit nővére tett el.

Az esetről értesitették a rendőrséget, honnan *Kemény* Ignác tb. alkapitány ment ki, akivel egyetemben kivonultak a mentők is *Ertler* Mór dr kiséretében. Segiteni már nem lehetett. A revolver golyó oly nemes szerveket roncsolt szét, hogy a halál nyomban bekövetkezett.

A hullát beszállitották az öngyilkos lakására Magyar-utca 31. szám alá. Az eddigi adatok szerint a leány legutóbb Debrecenben volt és ott vásárolta a fegyvert.

A vizsgálatot meginditották annak megállapitása végett, hogy mi lehet az öngyilkosság oka.

HIREK

Tájékoztató.

Junius 26. d. u. fél 4-kor a belényes-vaskóhi vasut közgyülése.

Junius 29. A Knth. Népszövetség nyári mulatsága a Püspök-fürdőben.

—

* **A főispán köszönete Nagyvárad közönségének** a Gyermeknap befejezése alkalmából. A folyó hó 2—3-án lefolyt Gyermeknap nemcsak erkölcsileg, de — dacára a kedvezőtlen pénzügyi viszonyoknak — anyagilag is eléggé jól sikerült. Fáradozásunk 2889 kor. 63 fillért hozott tisztán a jótékonycélnak. Örömmel állapithatjuk meg az aránylag szép eredményből, hogy városunknak minden nemes célért lelkesülő közönsége az Országos Gyermekvédő Liga által gondozott gyermekek ügyét a magáénak vallja, melyért buzgólkodni, áldozni még a jelen nyomasztó körülmények között is tud, mert érdemesnek tartja. Nem mulaszthatom el, hogy mély köszönetemet ki ne fejezzem, a nemes buzgalomért és a kifejtett nagy munkáért mindazoknak, kik a nap sikere érdekében közremüködtek: városunk nemeslelkü hölgyeinek, a helybeli elemi és középiskolák igazgatóinak, tanitói, tanári karának, a helyi sajtónak, a müvészi rajzokat és a levelező-lapokat szolgáltató t. müvészeknek, a város áldozatkész kereskedőinek, iparosainak, pénzintézeteinek, a mozgószinházak t. tulajdonosainak és mindazoknak, kik személyes buzgalmukkal és jóindulatukkal vagy pénzadományaikkal a Gyermeknap sikerét előmozditották. Isten áldása legyen szeretett városunkon s annak humánus intézményein. Nagyvárad, 1913. junius hó. *Hlatky* Endre főispán, elnök.

* **Az iskolaszék ülése.** Nagyvárad város községi iskolaszékének tagjait a városház bizottsági termében folyó hó 26-án (csütörtök) délután 4 órakor tartandó tanitóválasztó s ezt követő rendes havi gyülésre midőn tisztelettel meghivom felkérem a tagokat, hogy mert a választás megtartásához a tagok kétharmadának jelenléte szükséges, a gyülésen megjelenni sziveskedjenek. Nagyvárad, 1913. junius 23. Dr *Thury* László, iskolaszéki elnök.

* **A felső kereskedelmi iskola jubileuma.** Szép ünnepségre készül a nagyváradi felső kereskedelmi iskola, vasárnap tölti be ugyanis müködésének huszonötéves jubileumát, amelyet méltó szeretettel ünnepelnek meg az iskola jelenlegi és volt tanitványai. A régi tanitványok vasárnap értekezletet tartottak a Kereskedelmi Csarnokban az ünnepély megfelelő előkészitése végett. Egyhangu lelkesedéssel határozták el, hogy minden lehetőt elkövetnek, hogy az ünnepélyen minél számosabban jelenjenek meg. Nagy számmal jelentkeztek már eddig is helybelieken kivül, vidékiek is. Hogy az ünnepély barátias hangulata emelődjék, ban-

A balkáni béke meghozta az olcsóságot, amiről a t közönség meggyőződhetik az ismét megnyilt Rosenfeld Ignác csipkeáruházában, hol férfi és női fehérnemüek, divatcikkek, ernyők, harisnyák, szabókellékek, szalagok, madériák, csipkék, harisnyák, ágygarniturák, stráfok, ridikülök és bőráruk stb. rendkivül olcsó árban kaphatók.

Kossuth-utca Sas-épület, a „Turul“ cipőraktár mellett.

kettet is rendeznek, amelynek előkészitését *Weinberger* Lajos, az Emilia gőzhengermalom tulajdonosa volt szives magára vállalni. Aki tehát részt akar e banketten venni, sziveskedjék ezt hozzá csütörtök estig bejelenteni. Nem feledkeztek meg az intézet szegénysorsu növendékeiről sem. Hiszen igen sokan vannak a volt növendékek között olyanok is, akiknek csak az iskola jótékonykodó támogatása tette lehetővé tanulmányaiknak elvégzését. Alapitvanyt óhajtanak létesiteni, amelyhez kérik a volt növendékek jószivü hozzájárulását. Az adományokat ugyancsak Weinberger Lajos urhoz, az Emilia gőzhengermalom tulajdonosához kell küldeni. Hiszszük, hogy e nemes terv valóra is fog válni, a volt növendékek lelkes támogatása által.

* **Gróf Zichy az Első Magyar igazgatója.** Az Első Magyar Általános Biztositó Társaság tegnap délelőtt rendkivüli közgyülést tartott, amelyen gróf *Zichy* János volt kultuszminisztert az igazgatóság tagjává választották.

* **A kecskeméti polgármestert szél érte.** Kecskemétről jelentik: *Kada* Elek, Kecskemét város polgármestere ismét sulyosan megbetegedett. Már a télen jobb oldalán teljesen megbénult. Vasárnap éjjel alvó állapotban ismét hüdés érte, ezuttal baloldalán és azóta eszméletlenül fekszik lakásán. Szombaton még a városban kocsizott és a város épitkezései felett szemlét tartott. Orvosai a közeli katasztrófától tartanak. Hétfőn délig a nagybeteg polgármester nem nyerte vissza eszméletét, állapota változatlan. A katasztrófa minden percben bekövetkezhetik. Kada délután 4 óra óta aggónizál.

* **Csabai Zsófi bucsuestéi.** A Vigadó mozgó szinpadján csak párszor lép már fel *Csabai* Zsófi, a bájos vendégmüvésznő. Pompás kupléi nagy hatást keltenek és néhány nap alatt népszerüvé váltak, ugy hogy mindenütt ismerik a városban. A mai előadásokon uj számokat ád elő a müvésznő. Ujak a mozgóképek is. Az „Önfeledt pillanat“ cimü sláger mellett négy kacagtató bohóság és két természeti felvétel van müsoron.

* **Meghalt az apja után.** Sulyos szerencsétlenség történt néhány nappal ezelőtt, a La Roche és Darvas-cég berkényi fatelepén, amelynek *Mos* Ferenc famunkás volt az áldozata, kit egy leomló szikla agyonzuzott. *Mos* Pál, Terenti 13 éves fiát kétségbeejtette az apja halála. Azóta nem lehetett megvigasztalni, napokon, éjszakákon keresztül sirt keservesen az apja után. Szombaton azután a fiu eltünt hazulról. Keresésére indultak és vasárnap reggel megtalálták a holttestét az erdőben, ahol egy fára felakasztotta magát. Meghalt az apja után és tegnap temették el óriási részvét mellett az apja sirja mellé.

* **Nagy járvány Érmihályfalván.** Érmihályfalván a kedvezőtlen időjárás folytán valósággal elhatalmasodott a járvány. Egyszerre nem is egy, hanem három-négyféle betegség is szedi áldozatait. Jelenleg az agytifusz, hastifusz, vörheny és kanyaró uralkodik a községben. Tudósitónk jelentése szerint három hét óta változott kedvezőtlenné a község egészségi állapota. E járványok egyszerre támadták meg a lakosságot. Három hét alatt 40—50 megbetegedés fordult elő. A megbetegedések igen sulyos természetüek. Eddig husz a halálesetek száma. A járványok a felnőtteket és gyermekeket egyformán támadják meg. Az iskolás gyermekek között különösen gyors a betegségek terjedése. Vannak olyan osztályok, melyekben 8—10 beteg van. Az orvosok a legnagyobb erőfeszitéssel dolgoznak a járványok elfojtásán, azonban tekintettel a betegségek rossz indulatára csak nehezen tudnak boldogulni. Neheziti az orvosok munkáját az, hogy az iskolákat nem zárták be és igy a gyermekeket nem lehet elkülöniteni. A hatóság azért nem akarja bezáratni az iskolákat, mert pár nap alatt meglesznek a vizsgák és akkor amugy is szünetelni fognak az előadások. A hatóság különben minden erőből igyekszik megakadályozni a baj továbbterjedését.

* **A hivatalos lapból.** A m. királyi igazságügyminiszter dr *Medvigy* Mihály ügyvédet a nagyváradi kir. ügyészség kerületébe ügyészségi megbizottá nevezte ki.

* **Eljegyzés.** Dr *Illés* István ügyvéd eljegyezte *Komzsik Margit* kisasszonyt, *Komzsik* Alajos Biharvármegye törvhtb. tag, a Félix-fürdő bérlőjének leányát.

* **Megölte a gyermekét.** Berettyóujfalu községben kegyetlen módon vetett véget kis, ujszülött gyermeke életének egy elvetemedett leány, *Veres* Erzsébet. Bünös viszonyból származó gyermekét megfojtotta és azután elásta. A gyermekgyilkosság csak jó néhány nappal a tett elkövetese után derült ki. Egy kóbor kutya kiásta a csecsemő tetemét az árokból, ahova a bünös anya elásta. Igy jutott a dolog a csendőrség tudomására. Az orvosi vizsgálat azt is megállapitotta, hogy a gyermeket megfojtották. A nyomozás aztán megállapitotta, hogy Veres Erzsébet volt a tettes, aki a bizonyitékok sulya alatt beismerte tettét. Letartóztatták és beszállitják a királyi ügyészség fogházába.

* **Razzia közben.** A piaci razzia alkalmával tegnap délelőtt munkájában megzavarták *Vallenta* Kálmán rovott multu foglalkozás nélküli egyént, akiről kitudódott, hogy katonaszökevény is. Ezen kivül *Verebé* Sándort elfogták, aki a toloncházból a mult hónapban séta közben megszökött.

* **Megszökött fiu.** A gyermekmenhely igazgatósága értesitette tegnap délután a rendőrséget, hogy a vasuti pályaudraron *Sandra* Gábor gyermekmenhelyi fiu a mellé beosztott kisérőtől megszökött. A gyermek a budapesti vasuti állomáson mint gyermekmenhely fia adta ki magát, hogy igy Nagyváradig ingyen utazhasson. Ez sikerült neki, s mikor innen vissza akarták kisérni, megszökött.

* **Hölgyek figyelmébe!** Schmidt női fodrásznál — Rákóczi-ut 5. sz. alatt készülnek a legelegánsabb divatfrizurák — továbbá valódi prima hajból mindennemü hajmunkák — u. m. parókák, transzformatiók már 60 K-tól feljebb, divatbandó, hullámrész stb. Lemoshatatlan hajfestés, ondulatió, hajmosás manicür. Telefon 11—98.

x **38 ik Rácz Laczi női zenekara a Korona kávéházban.** Ma és minden este a Korona-kávéházban egy elsőrangu fővárosi női zene- és énekkar hangversenyez a hires *Neszmélyi* karmesternő vezetése alatt naponta változatos müsorral A társulat magánszámokkal müködik közre, a gazdagon összeállitott müsorból kiemelendő a «Budapesti vigleányok» cimü operett, melyet *Neszmélyi* Bözsike prim énekesnő énekel, a hangverseny kezdete este 8 órakor, szabad bemenet. Szives pártfogást kér *Neszmélyi* karmesternő.

* **CSODASZÉP,** friss, idei termésü csemegeszőlő! Őszibarack, cukordinnye, ausztraliai idei alma, friss paradicsom stb. Kitünő hegyi borok, kőbányai **szalon** és **maláta sörök. MERTZ NÁNDOR** csemege üzletében, Körös-utcza. Telefon **448 sz.**

x **ORIÁSI CSŐD**-ben sem lehet ridicült, játékot, ajándéktárgyat, nyakkendőt, hajtüket, pénztárcát és diszmüárut olcsóbban venni, mint a **Parisi Bazárban, SAS alatt.**

* **Hölgyek kényelmére** bevezette a telefont, hogy a fürdő szezonra gyorsabban lehessen hölgyeinknek a megrendeléseket feladni a *Mille Juliette* füző-teremnél Nagyvárad Szinház-u. 4. Emke mellett. **Készit:** legujabb divatu füzőket, haskötőt, melltartót, egyenestartót stb. *Allandó nagy raktár füzővédőkben.* Telefonszám 827.

* **Vizsgai leányka ruhák** legnagyobb választékban, Hevesi „Párisi divatáruházában“ Zöldfa-u., a cég e hó végéig nagy blous vásárt rendez, grenadin és madeiro blousok K 3·50.

x **Csődtömeg eladás.** KLEIN SÁNDOR és VILMOS csődtömegéhez tartozó fiók-üzletekből az áruk u. m.: 5000 drb. ridikül kerül eladásra 1 kor.-tól feljebb. Vásznak prima minőség végenként 8 kor. 90 fill. Női szines ernyők 280 fillértől. Női és férfi harisnyák ugyszintén gyerek zoknik hallatlan olcsó árban lesznek kiárusitva Rákóczi-ut 18. sz alatt.

x **Az „Erdélyi Kereskedelmi és Automobilforgalmi r.-t.“** itteni fiókja junius hó 1-én *Kórház-utca 6. sz.* alatt modernül berendezett, ujonnan épülő GARAGE ÉS JAVITÓMÜHELYT nyit meg. A garage és javitómühely felszerelése és kiállitása minden követelményeknek megfelelő lesz. A társaság eme uj vállalkozása automobilista körökben általános megelégedést kelt, annál is inkább, mivel Nagyváradon és az egész megyében ily szakszerüen berendezett garage és javitómühely az autotulajdonosok között régen érzett köszükséget pótól.

* **Cukorka-, csokoládé**-különlegességet jobb izlésü közönség csak a Cukorka-Bonboniereben vásárol. Nagyvárad Bémer-tér, Benedek Testvérek fióküzlete.

x **Szandál** 20—25 számig 2 korona; 26—28-ig 2 K 60 f., 29—34-ig 3 K 20 f., 35—42-ig 4 K., női párti félcipők 3 koronától kezdve; férfi chevrau vagy boksz cipő 8 korona, szalma és posztó kalapok, fehérnemüek legolcsóbb beszerzési forrása. Állandóan párti vételek Fekete Jenőnél Szent János-utcán, Kispipa mellett.

POVAZSÁN JÓZSEF

hatóságilag engedélyezett electrotechnikai vállalata Nagyvárad, Bazár épület, szinház oldal.

Telefon 525. Telefon 525.

x **Utasok,** Félix- és Püspökfürdőkbe menni szándékozók figyelmébe ajánljuk Serác Aurél sörcsarnokát (Váradvelencei állomásnál) hol a közönség kényelmére modern nyári fedett terrasszok állanak rendelkezésre, amelyekben naponta frissen csapolt Dréher-sör és dupla maláta sör, kitünő borok, izletes hideg és meleg ételek kaphatók.

Valódi **Chassala szandálok,** amerikai **tennis cipők** es szabadalmazott **tennis ingek** kizárólag

REICHARD áruháza

cégnél kaphatók.

* **Kossuth-utca** 6. sz. ház emeletén a Körös felőli oldalon modern háromszobás lakás mellék helyiségekkel november 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

* **Ingatlan eladás.** Nagyteleky-utca 31. ezám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes föltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

x **Uj fakereskedés.** *2 kor. 20 fillér* 100 kiló kiszáritott, fürészelt apritott bükkfa házhoz szállitással. Iroda: Attlasz József Vámház-u. 31/b

x **Ismét érkeztek** elegáns modell-kalapok UJHELYI RÓZA Rákóczi-utcai üzletébe, finom gyászkalapok és fátyolok is kaphatók. Telefon 130.

x **FELHIVJUK** a nagyérdemü hölgyközönseg szives figyelmét a **most megnyilt Rácz és Vass női divatszalonban** készülő eredeti **angol kosztüm** és **felöltőkre.** Mérsékelt árak. **Nagy Sándor-u. 17.**

* **A kocsitartó** közönség szives figyelmét felhivjuk ÜVEGES JÁNOS kerékgyártó munkáira Báthory-u. 9 sz. **Jutányos árak.** Meghivásra azonnal megjelenek.

x **Zombor Sándor** sebész-orvosi müszer, kötszer és testegyenesitő gépek készitője. Nagyváradon, Nagy Sándor-utca 17. sz. alatt, ahol villany erőre berendezett mühelyében készit mindenféle fémcsiszolást, nikkelezést és minden e szakmába vágó munkát jutányos-árban, levelekre válasz.

* **Téli ruhákat** u. m. bundák, szőrme és plüs kabátokat, szőnyegeket stb. nyári gondozásra elvállalunk felelősség mellett javitással együtt *Hatvany* és *Szentmiklósy* szücsök, Nagy Sándor-u. 1.

x **Elsőrendü** uri-, női- és papi szabóság a Rákóczi-uton, bel- és külföldi szövetkülönlegességek, a melyekből rendkivül kedvezményes árban készitünk bármilyen ruhadarabokat mindég a legutolsó divat szerint. Elvállalunk costümök készitését már harminc koronától kezdve Szives megkereséseket kérnek Biró László és Társa uri, női- és papi-szabók Rákóczi-ut 22. Telefon 832.

x **Eladó** terméstől a *szőlőm, gyümölcsöm* járásonként részletfizetésre. Cim a kiadóhivatalban.

Elsőrendü modern hölgyfodrászterem a

Rammingeré

szinházi és hölgyfodrász

szemben a szinházzal.

Telefon 1076. Telefon 1076.

Értesités.

A mai naptól kezdve házhoz szállit a **Schlauch-téri kioszk** mindennap **jegeskávét** és **fagylaltot,** kisadag fagylalt **24,** nagyadag fagylalt **30** és jegeskávé **30** fill. Megrendelések naponta bármely órában el lesznek intézve. MAGYARI BÉLA hirneves cigányzenekara szórakoztatja a n. érd. közönséget ünnep és vasárnap.

Engel Dezső

vizsgázott fogtechnikus

Lakását Bémer-térre (EMKE kávéház emeletére) helyezte át.

Vigyázat!!

DIÓSY SOMA

(DIÓSY MISKA)

CIMFESTŐ, ZOMÁNCTÁBLA KÉSZITŐ

EMKE és PANNONIA KÖZT

ROSENZWEIG MIDERES MELLETT VAN

TELEFON 839 SZ.

Kossuth-utca 2 sz. házban a volt Tóth Zsigmond féle **üzlethelyiség** azonnal kiadó. Értekezhetni a Polg. Tak.-pénztárnál

---

OCCASSIO ELADÁS

a tavaszi idényre

Tátray Gusztáv

kézimunka üzletében

Rákóczi-ut 4.

Telefon 783. :: Telefon 783.

Szőllőgazdasági cikkek:

kékkő, raffia, kénmáj, fonal, ojtó-viasz és pamut, rézkénpor, bordói por legjutányosabban a

WURST JÓZSEF

cégnél szerezhetők be.

Régiségeket, műtárgyakat és mindenféle alkalmi vételeket veszek, eladok és becsülök.

Házhoz is megyek.

STERNBERG J. Szt. László-tér

Kishidfő.

Olcsó gyógykurák itthon.

Astma, köszvény, vesebajok gyógyitása **fénysugaras** fürdőkkel, Légzési bajok, tüdő, gége-hurut ellen. **Belégzési s sürített levegőjü** (pneumatikus) **kamrák**

Nem kell okvetlen gyógyfürdőbe utazni, mert Nagyváradon is tarthatók a gyógykurak.

Dr Rácz Ödön sanatóriumában

Szilágyi Dezső-u. 7. Telefon 639. Bejáróknak egész nap nyitva. Benlakóknak olcsó pensio.

---

* **Kossuth-utca** 12. sz. ház emeletén háromszobás utcai lakás azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

x **Két jogász sétál a városban,** szemben találják magokat egy régi ismerősükkel Pista barátjukkal, a mint ránéznek feltünik előttük, a barátjuknak elegáns felöltője van, a melyet hallatlan olcsó árban szerezhet be mindenki *Nagy Sándor* férfi divatruha kereskedésében a *Zöldfa-utcán,* passagé-kapu mellett.

x **Ridzyk József** épület- és müakatos Nagy-Várad Rákóczi-ut 20. (Lévai M.-féle házban.) Javitások gyorsan és pontosan készülnek. Elvállal minden e szakmába vágó épületmunkát a legegyszerübbtől a legdiszesebb kivitelig, terv és rajz szerint. Szegecselt vasoszlopok, üvegházak, vastetők, vasablakok, tüzmentes vasajtók, sirkeritések, üzleti vasredőnyök, ablakredőnyök, cégtáblák, takaréktüzhelyek. Lev.-lap hivásra azonnal megjelenek.

x **A városban** számtalan esetben lehet csoportosulásokat látni, amint a hölgyek tanácskoznak egymás között azon a hallatlan olcsó árban forgalomba hozott **harisnya és keztyü cikkeken,** amit **Ungerleider Salamon** harisnya és keztyü áruháza árusit Nagy-Váradon, Szent János-utca 4. sz. alatt.

x **Csődtömeg eladás!** A v. b. Róna Andor cég csődtömegét Róth József csipke áruház tulajdonosa megvette.

TÓTH JÓZSEF

épület és műbutor asztalos Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 12. Lakatos-ház.

A legjutányosabb árszámitás mellett készit mindennemü épület portál és műbutorasztalos munkákat, valamint javitásokat a legizlésesebb kivitelben.

Tervek- és költségvetésekkel dijtalanul szolgálok.

ZENE ÉS MŰVÉSZET

Patzkó Aladárné tanitványainak hangversenye.

Előkelő nagy közönség nagy-nagy érdeklődése mellett ment végbe vasárnap délután *Patzó* Aladárné tanitványainak évzáró vizsgája.

Délután 3 órakor az elemi I. II. gyakorló osztályok növendékei mutatták be tudásukat.

Közülök különösen kitüntek: Kazay Magda, Bernstein Olga, Petróczi Alice, Wéber Rózsika, Halász Kata, Rónay Olga, Bányai Erzsike, Rozslay Irma, Szücs Lili, Kiss Ilonka, Papp Károly, Vásárhelyi Pálma, Papp Klára.

5 órakor kezdődött az előkészitő és énektanszak hangversenye. A zongoraszámok közül legjobb volt Patzkó Sárika ügyes müvészi játéka.

A programm legszebb száma a 3 szólamu női kar előadása volt. Marchetti: Ave Máriáját adták elő, igazi müvészi finomsággal és precizitással, visszaadva a gyönyörü ének minden áhitatszerü meleg és finom hangulatát.

Végül a Modern szobalányok, vig énekes szini jelenet előadása, amelyben *Palánkay* Médi, akinek müvészi készségét, tehetségét már sokszor volt alkalmunk megdicsérni és Rónay Margit ugy énekükkel, mint játékukkal szép, ügyes dolgot produkáltak.

—

A nagyváradi zeneiskola hangversenye. A *Fischerné Szalay* Stefánia és *Fischer* Ervin vezetése alatt álló zeneiskola vasárnap tartotta II-ik nyilvános hangversenyét a főgimnázium disztermében diszes és előkelő közönség részvétele mellett. A 12 számból álló müsor valamennyi pontja igazi müélvezetet jelentett és a közönség sokat tapsolt az ifju szereplőknek, akik közül különösen kitünt nivós, müvészi játékával *Váradi* Stefánia, *Kappel* Sarolta, *Kepes* Anna, *Sztachó* Tibor, *Leitner* Margit, Popovics Ella, Lindenbaum Erzsi. És a többiek is, igy Mihelfy Magda, Somló Aranka, Ternyei Edit, Weisz Rezsi, Beleznay Ilonka, Tóth Laci, preciz tudásokkal tüntek ki. A hangversenyért méltó elismerés illeti a vezetők buzgó és igazi nagy eredményü fáradozását.

SZINHÁZ

Heti müsor:

Kedd: Jézus élete és halála.
Szerda: Tengerész Kató.
Csütörtök: Aranyeső.
Péntek: Éva.
Szombat: Luxemburg grófja.
Vasárnap délután: Limonádé ezredes; este: Cigányprimás.
Hétfő: Leányvásár. (Utolsó előadás.)

—

Jézus élete és halála. A közönség nap-nap mellett zsufolásig megtölti a nyári szinkör nézőterét és erre van kilátás a mai keddi előadásra is. Csodás hatásu ez a nagyszabásu müvészi alkotás, amely szenzációs sikerét mindenesetre annak a pompás rendezésnek, amely Bihari ..kos nevéhez füződik és a fáradhatlan ambicióju müvészgárda kiváló játékának köszönheti.

SPORT

A miniszteri csapat veresége.

NAC — Keresk. miniszteri S. E.=2: 0.

A football a sport renaissance-ot, aranykorát hozta magával. A friss sport szellem behatolt már a poros, hivatali burókba is és tegnap a keresk. minisztérium labdarugó személyében a hivatalnoki csapatok első fecskéi jelentek meg és játszottak pályánkon. Egészen apropos valami, hogy épen a legvállalkozóbb szellemü minisztérium alakitotta meg az első hivatalnoki football csapatot. A sportolás mindenkinek egészséges, épen azért megbecsülhetetlen tényező hivatalban görnyedő emberekre nézve.

Az előkelő sportvendégek debutjére igen nagy közönség jelent meg s az emberektől rajzó, mozgalmas, szép telt pálya imponáló képet adott sportunk fejlettségéről a fővárosi lerándulóknak. Szórakoztatóul előbb a NAC ifjusági II. csapata játszott a szépen haladó Törekvés ifjusági és I. csapatával 8: 0, illetve 1: 0 eredménynyel. A főmecscsre 6 óra felé került a sor.

A pesti csapatban olyan, játékra is előkelő egyének voltak mint Mészáros, Jost, Simon, Csárdás, a NAC, BTC, TTC volt tagjai s igy a NAC-ra nagyon kritikus volt a helyzet. Mindenki a pestiek győzelmét tippelte tehát és annál kellemesebb csalódást szerzett a NAC győzelme, melyet ambiciózus, fegyelmezett játéka révén ért el.

A játék nagyon szép és izgalmas volt, bár goal nem igen esett. Pár percnyi játék után már konstatálható volt a NAC fölénye. Látszott, hogy a mi kedvenc csapatunk ambiciója, hogy a vidéki sport nivóját kedvező szinben mutassa be a sok jeles pesti játékosnak.

A támadások háromnegyedrészét a NAC intézte, rajuk serény, egyöntetü, harmonikus munkája sakkban tartotta és lenyügözte a több, egyénileg kiváló játékossal dicsekedő, de összjátékra nem oly fegyelmezett csapatot. A NAC tengelye ezuttal is a két pompás hátvéd volt. Ők tartották fel a veszélyes lerohanásokat s ontották a csatároknak a labdát. Elsőrangu bäcknek mutatkozott be Hoffmann. Meglepő jól játszott a két tartalékjátékos: Robogó és Brám. A csapat lelke Strasser volt Kucserával együtt, de Katona, Obláth, Máthé, Horvát is jók voltak. Kürschnert nagyon fogták.

A NAC az első félidőben 11-esből Strasser révén, majd a második időben Obláth szép rugása révén ér el goalt. Játékosaink a kapu előtt nagyon sokat hibáztak, különben 5—6 goalunk lett volna. A korner-rugások a NAC fölényét mutatják. A pestieknek egy pár láncolatos passztámadáson kivül pár szép lerohanásuk volt.

A birói tisztet Koner Rudolf vitte jól és pártatlanul. A mecs végeztével már öreg este volt.

NYILTTÉR

KORN és SCHUBERTH

toilet- és divat festőművészek

megérkeztek.

Műterem: ERZSÉBET-LIGET INCZE-VILLA.

Ujdonság! Ujdonság!

Bármilyen kalapok és napernyők különleges művészies mosható festékkel leendő megfestése.

Irodai órák: **reggel 8—9-ig**
« « **délután 2—3-ig**
« « **este 7—9-ig**

Szülők figyelmébe!!!

ajánljuk a **„DONÁT-féle ker. magántanfolyamot“** ahol mindazon tanulók, a kik az iskolában nem tudták a kereskedelmi tantárgyakat elsajátitani, okvetlenül — különös kipróbált módszer alapján — a kereskedelmi életben szükséges tudományt megszerezhetik. **Különösen** kiemeljük, hogy a kereskedelmi tantárgyakban: ugymint **„egyszerü és kettős könyvvitelben, magyar és német levelezésben, ker. számtanban, váltótanban“**

érettségire is előkészitünk.

Junius hó 1-én az összes tantárgyakban különösen **gyors-, gép- és szépirásra**

uj tanfolyam kezdődik.

Egész nyáron át nyitva. — Beiratások naponta! A tanfolyam vezetője:

DONÁT KÁROLY

Szabadság-utca 3.

TÁVIRATOK

Püspökök tiltakozása.

Bécs, jun. 23.

Skribenszky báró kardinális, prágai hercegérsek az osztrák kath. püspöki kar nevében levelet intézet az uralkodóhoz, amelyben azt mondja, hogy ámbár nem ismerik a hágai házassági egyezménynek a katholikusokra háramló hasznát, de nem hagyhatják szó nélkül a kath. egyház jogának megszoritását. Az osztrák főpapság nincs abban a helyzetben, hogy ilyen alapon részt vegyen a birodalmi tanácskozásokon.

Hir szerint e tiltakozás megtörténte előtt utasitást kértek az osztrák püspökök a Vatikántól. A Vatikán a semlegességet tanácsolta.

—

Öngyikos lett egy alezredes a hadügyminisztériumban.

Bécs, jun. 23.

Lébl Rudolf alezredes, hadügyminiszteri osztályfőnök, a kit a harmadik dragonyos ezredből helyeztek át a hadügyminiszteriumhoz, ma délelőtt agyonlőtte magát. Tettének okát még nem tudják.

—

Andrássy és Vázsonyi.

Budapest, junius 23.

Andrássy Gyula tiszadobi birtokán napok óta tárgyal az uj párt programjának megállapitása végett. Hir szerint meghivta Désyt és gróf Károlyit is.

—

Vicét elitélték.

Budapest, jun. 23.

A gyilkos Vice András ügyében, aki Richter Annát megölte, tegnap volt itélet. Az esküdtek verdiktje alapján a biróság életfogytiglani fegyházra itélte Vicét. Vice védője felebbezett.

KÖZGAZDASÁG

A belényesi szarvasmarha kiállitás.

A Biharmegyei Gazdasági Egylet a földmivelésügyi miniszter támogatásával a megyénkben és évente több helyen szokott dijazással egybekötött állatkiállitást rendezni Ép egy ilyen kiállitás volt tegnapelőtt, e hó 22-én, Belényesen, ahol a kiállitást *Papp* Imre egyleti alelnök és helyettes titkár szakavatottsággal rendezte és nyitotta meg. Üdvözölte az egybegyült kiállitó és érdekelteket, kifejtvén ennek a hasznos és célszerü voltát és azon értékeket, mely célból ezen kiállitások eszközöltetnek, azután megalakitotta a biráló-bizottságot, kiknek tagjai voltak: Bauer Konstantin birtokos elnöklete alatt Kelner György m. kir. főállatorvos, Varga Károly állatorvos, Blezsán Ágoston jntéző, Cs. Miklós János fenesi főbiró, Középessy Dezső tb. főszolgabiró, Géczy Dezső főbiró.

A birálat befejezése után a dijak osztattak ki.

Dijakat nyertek : Oláh János Körösb.-falva, Szivós János Várasfenes, Flóra Juon Belényesszentmárton, György Péter, Várasfenes, Lukács János Gy.-solymos, Mikló Péter Gyepüsolymos, Gyulai Mihály Várasfenes, Fenesi János Sonkolyos, Szabó János Remete, Oláh János Sonkolyos, Hamharás Péter Belényes, Ferkó István Remete, Mikló Péter Várasfenes, Popovics Miklós Gy.-solymos.

Dicsérő oklevéllel: Veinstein Márk Belényes, Erdélyi László Belényes.

A kiállitást megzavarta és sokakat visszatartott a nagymérvü esőzés, rossz ut és igy összesen 42 tehén és 25 üsző hajtatott fel. Ugyan ilyen kiállitás fog tartatni legközelebb junius 29-én Mezőtelegden.

—

A szőllőmoly pusztitásai.

Azt kérdezte a multkor valaki egy társaságban :

— Ugyan kérem, nem tudná megmondani, miért mentek fel a molyok a hegyre, mikor akad a városban is elég enni való?

— Dehogynem! — feleli egy városbeli ur. — Valószinüleg azért, mert a városban már mindent elpusztitottak.

— No nem mondhatnám — szól a vitába egy szőllősgazda — a hegyközségi választmányba például még bele se kezdtek.

*

Egy csöppet sem állitjuk, hogy a hegyközségi választmány nem szolgált rá erre a csipős kis epigrammára.

Olyan közönyösen nézi a szőllőmoly pusztitásait, mintha csak a jégzajlást nézné a Nemzeti-hidról, amely tényleg soha sem fog ártani a váradi szőllőhegyeknek.

Pedig immár szomoru valóság, hogy a keresztes szőlőmoly az idei szőlőtermés 30—50 százalékát teljesen elpusztitotta.

De hát éppen semmi védő eszköz nem áll e hitvány féreggel szemben a károsult szőlősgazdák rendelkezésére?

Sajnos: ma még ugy áll a dolog, hogy tehetetlen a gazdaközönség a szőlőmoly pusztitásaival szemben. Mert az egyik *elmés* föltaláló valami permetező anyagot ajánl, ami potom 18—20 koronába kerül holdanként s ami a szőlőmoly pilléit fölriasztja, ugy hogy azok a földre hullanak. Legfeljebb egynehány élesszemü gyermekre van szükség, aki a lehullott molypilléket fölszedegesse. Ha tudjuk, hogy az egész pille jóval kisebb a katicabogárnál, a szine pedig nagyon hasonlit a föld szinéhez, tisztába jövünk rögtön, hogy ez a drága permetezőanyag kizárólag csak a becsületes feltalálónak — haszál, mert az elmondottakból világos, hogy a molypilléknek átkozottul keveset árt.

A másik elmés ur a tanatonnal való permetezést ajánlja, amelyet föl kell higitani Káli szappan oldatával. Jó hogy nem Margitkrémmel, mert ez is éppen olyan keveset érne. Elhuzódik a moly, mig megszárad a permet s azután vigan falja a bepermetezett fürtöket tovább.

Volt olyan gazda is, aki olajos naftalinnal védekezett, olyan is, aki petroleummal kezelte a beteg szőllőfürtöket. Ez mindakettő kitünő szer, a lepkét is, az álcát is pár pillanat alatt megöli, csak az a baj, hogy ezek a szerek megölik magát a szőlőnövényt is. Most tehát kisérletezni kellene ezekkel a szerekkel s közömbösiteni vegyi uton a petróleum és naftalin növénygyilkos hatását.

A fedéssel is sok ezer moly pille pusztul el s hogy oly nagy mértékben elszaporodott az a féreg, az is az oka, hogy a váradi gazdák nagyrésze már évek óta nem fedeti el télire a szőlőt.

Világos, hogy proventiv intézkedéssel lehet csak a szőlőmoly pusztitásai ellen is akárcsak a peronospora ellen védekezni.

Ilyenek lennének a szőllőkarók kiszedése 1 karboliommal, kátránynyal vagy petroleummal való impregnálása, hogy a repedésekben tanyázó szelepek mind elpusztuljanak, ugyancsak petroleummal kellene lemosni őszszel a tőkefejeket is ebből a célból, ámde akkor őszszel kellene metszeni és a venyigét még a tél folyamán elégetni.

Mindezeket a dolgokat pedig meg kellene tárgyalni a választmányban és a kapott határozatokat nemcsak kötelező erejüvé tenni, de gondoskodni is azok szigoru végrehajtásáról.

A mezőrendőri törvények végrehajtásával azonban itt senki sem türődik, ez az oka, hogy a hernyók ugy elszaporodnak s olyan méregdrága a gyümölcs.

Üljön össze hát a hegyközségi választmány és csináljon valamit, mert félő, ha ilyen nagy tétlenségben marad, csakugyan beleesik a moly, ha már mindent elpusztitott odakint a hegyen.

—

Gabona üzlet.

Októberi buza — — —	11.30
Buza 1914. áprilisra — —	11.79
Októberi rozs — — —	8.92
Juliusi tengeri — — —	7.84
Aug. tengeri (1913) — —	7.99
Tengeri 1914 májusra — —	7·74
Októberi zab — — — —	8.47

—

Budapesti értéktözsde.

Magyar hitelrészvény —	810.50
Osztrák hitelrészvény —	617.50
4%-os koronajáradék —	80.95
Osztr. magy. államv. —	703.—
Jelzálogbank — — —	415.50
Leszámitoló és pénzváltó —	507.—
Hazai bank — — — —	277.—
Magyar bank — — —	532.50
Keresk. bank — — —	3620.—
Rimamurányi — — —	681.—
Salgótarjáni kőszén — —	741.—
M. Alt. Kőszénbánya —	1025.—
Közuti vasut — — — —	632.—
Városi villamos — — —	354.50
Adria — — — — —	532.—
Atlantika — — — —	—.—

A szerkesztésért felelős:
Dr VUCSKICS GYULA.

347—1913.

Versenytárgyalási hirdetmény.

A Nagyvárad—belényes—vaskohi vasut részvénytársaság a Nyárló, Pusztahollód, Sólyom, Belényesujlak és Belényes állomásokon teljesitendő mintegy 3800 m. hosszu felépitmény fektetésére nyilvános pályázatot hirdet.

Az ajánlatok folyóméterenkinti áregységre vonatkoztatva, 5 százalékos óvadék csatolása mellett, lepecsételt boritékban, melyre aláhuzva kiirandó: „Ajánlat a 437. számu versenytárgyalási hirdetményre“ fentirt vasut igazgatóságánál adandók be legkésőbb 1913. évi junius 30-ikának déli 12 óráig. Elkésett ajánlatok nem vétetnek figyelembe.

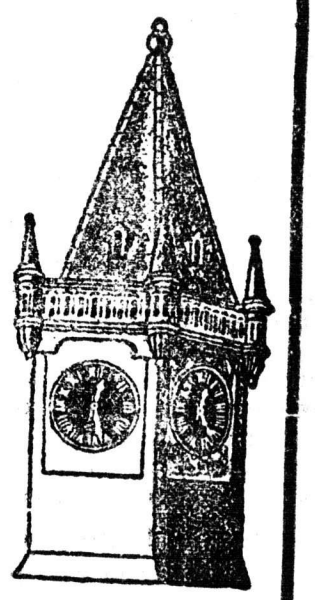
Egyéb feltételek a részvénytársaság irodájában (Lukács György-utca 8 sz. tudhatók meg a rendes irodai órák alatt.

Nagyvárad, 1913. junius 23.

Az igazgatóság.

Mezey Dezső
toronyóra készitő
Nagyvárad, Szt. János-u. 64.

Az ország egyik legrégibb és legmegbizhatóbb toronyóra készitő telepe. Olcsó árak, több évi jótállás. Villanyerő berendezés.

Kivánatra árjegyzéket bérmentve küld.

A Szent László-nyomdában
az egyházmegyei főtanfelügyelőség által a róm. kath. népiskolák számára összeállitott **minta szerint**

HETI ÓRAREND-ek

már kaphatók és pedig:

A) teljesen osztott iskolák számára (minden egyes osztály külön-külön) dbja . . . . . 16 fill.
B) részben osztott (két osztály együtt) iskolák számára . . . . . 20 fill.
C) részben osztott (három vagy négy osztály együtt) iskolák számára . 20 fill.
D) osztatlan (hatosztály együtt) iskolák számára . . . . . 20 fill

A megrendelésnél a fentebbi megkülönböztetések és az egyes csoportok szerinti példányszámok pontos feltüntetését kérjük.

NAGYVÁRAD—PÜSPÖKFÜRDŐ.

		reggel	d. e.	d. u.	d. u.	este
Nagyvárad	ind.	7 49	9 50*	2 19	4 39	8 11
V.-Velence	»	7 59	10 00	2 29	4 49	8 22
Rontó	»	8 16	10 16	2 46	5 06	8 42
Püspökfürdő	érk.	8 21	10 21	2 51	5 11	8 44

PÜSPÖKFÜRDO—NAGYVÁRAD.

Püspökfürdő	ind.	8 59	10 59*	3 29	7 11	9 29
Rontó	»	9 04	11 04	3 34	7 16	9 34
V.-Velence	»	9 17	11 19	3 47	7 31	9 46
Nagyvárad	érk.	9 27	11 29	3 57	7 41	9 57

Vasárnap és ünnepen egy külön vonat közlekedik, mely Nagyváradról indul d. e. 11·45 perckor, Püspökfürdőbe érkezik d. u. 12·15 perckor, Püspökfürdőből indul d. u 12·50 perckor Nagyváradra érkezik d. u. 1·21 perckor.

NAGYVÁRAD—FÉLIX-FÜRDO.

		d. e.	d. e.	d. e.	d. u.	este
Nagyvárad	ind.	8 00	10 01*	2 30	4 50	8 31
V.-Velence	»	8 10	10 10	2 40	5 00	8 41
Rontó	»	8 26	10 26	2 56	5 16	8 56
Félix-fürdő	érk.	8 33	10 33	3 03	5 23	9 03

FÉLIX-FÜRDO—NAGYVÁRAD.

Félix-fürdő	ind.	8 40	10 39*	3 10	6 50	910
Rontó	»	8 47	10 46	3 17	7 08	917
V.-Velence	»	9 00	10 59	3 30	7 20	930
Nagyvárad	érk.	9 10	11 09	3 40	7 30	940

Vasárnap és ünnepen ezenkivül indul még egy vonat a Félix-fürdőbe délelőtt 11 óra 54 perckor és onnan vissza Nagyváradra érkezik 12 óra 33 perckor.

* Csak bezárólag szeptember 15-ig közlekedik.

Nagy váradi kereskedelmi és iparkamara.

2412—1913. sz.

Pályázati hirdetmény.

A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara kereskedelmi osztálya ezennel közhirré teszi, hogy a Nagyméltósági Kereskedelemügyi m. kir, miniszterium által 52081—VI. A. 1909. sz. a. jóváhagyott alapitólevél 5 pontja értelmében,

a »Nagyváradi kereskedelmi kórodaegylet« alapitványának folyó 1913 évi esedékes kamataiból 450 K. tandijmentesitès céljából felhasználás alá kerül.

Az évi kamatok ezen II. felét kitevő 450 korona, első sorban kereskedelmi alkalmazottak Nagyváradi felső kereskedelmi iskolába járó gyermekei tandijmentességére fordittatik.

Felhivjuk ennélfogva mindazokat, akik a fenti támogatásra igényt tartanak, hogy az iránt folyamodványaikat kellően felszerelve, legkésőbb f. évi julius hó 31. napjáig az alulirott kamarához nyujtsák be.

A tandijmentességi segély iránt beadandó kérvényekhez az előző tanév eredményét feltüntető iskolai bizonyitvány, illetve annak hiteles másolata, valamint ama körülményt igazoló okmányok is becsatolandók, hogy folyamodók kereskedelmi alkalmazottak gyermekei.

Nagyvárad, 1913. junius 21.

A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara kereskedelmi osztálya:

Schvarcz Izidor elnök. — dr Sarkadi Lajos titkár.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár R.-T. Nagyvárad, Bémer-tér.

Tüz- és betörésmentes

pénztárszekrények (safes) bérbeadása.

Ujonnan épült intézeti helyiségünkben létesitett **safe-deposit osztályunkban** különféle nagyságu pénzszekrények (safes) csekély dij ellenében bérelhetők.

Ezen pénz-szekrénykékben a bérlő fél értéktárgyait saját zárja alatt, önmaga kezelheti és ezeknek megőrzésére a legmesszebbmenő biztonságot és kényelmet találja.

Safe-deposit helyiségünket az érdeklődőknek készséggel bemutatjuk és részletes felvilágositással szivesen szolgálunk.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár R.-T.

RUFF TESTVÉREK

épület- és géplakatos műhelye

LUKÁCS GYÖRGY-UTCZA 26.

Mindennemü lakatos munkák, **vasszerkezetek, vizvezetékek** javitások és **takarék-tüzhelyek** elsőrendü kivitelben.

Gazdasági eszközök készitése ugymint: ekék, boronák, borsajtók és szőlőzúzók stb. **Láncos kútaink** ugy tartósság, mint vizemelő képesség tekintetében minden eddigit fölülmulnak. Mindennemü gépjavitások szakszerüen. és gyorsan eszközöltetnek.

Vas és rézbutorok

mai naptól kezdve igen jutányos árban kaphatók

a Rákóczi-ut 13. sz. alatti gyári raktárban.

Himzés, Csipke áruk

nagy mennyiségben érkeztek; igen olcsó árakban lesz eladva.

Méterje 2 fillértől feljebb.

Nyári keztyü párja 36 fill.

1000 drb. férfiing finom 1·94 f.

Harisnya és zsebkendő mindenárban.

Rákóci-ut 14. volt Apolló mellett.

LEGOLCSÓBB

és legjobb bevásárlási forrás

özv. Kádár János-né

elsőrangu füszer- és csemege kereskedése.

Mindenféle gazdasági cikkek, kötözőhárs, kékkő, auto- és gépolajok és **auto-benzin nagy raktára ::**

UJDONSÁG!

Csodaréztrombita!

Bárki egy óra alatt megtanulhat rajta bármilyen nótát játszani. A **„Csodaréztrombita“** rendkivül erős, vastag sárgarézből van készitve könnyen fujható, 45 cm. hosszu, szép, tartós billentyükkel ellátva. Ara tokkal, iskolával és egy hasznos ajándékkal

csak 6 korona

Wágner a hangszerkirály országszerte elismert elsőrendü hangszeráruháza, BUDAPEST JÓZSEF-körut 15. Fényképes hangszerárjegyzék ingyen. Ovás! Figyelem a pontos czimre és házszámra.

Uj vendéglő

étterem és sörcsarnok.

Alulirott tisztelettel értesitem a n. érd. közönséget, miszerint Kapuczinus-utca 1. szám alatt mai nap

„Oroszlánhoz“ cimzett vendéglő étterem és sörcsarnokomat megnyitottam.

Kitünő magyar konyha, **érmelléki borok,** elsőrendü **kőbányai** és **à la pilseni sörök**. Szives pártfogását kéri

Popovits Sándor

vendéglős.

Nagyvárad város

VILLAMOS MÜVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Értesitjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére all. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállitjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világitási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

¹/₄ lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja 55. sz.

A

jó bornak

nem kell czégér

mondják még ma is a régi öregek! Hogy mennyire igazok van, eléggé bizonyitja

Kecskeméti István

is, a reklámra nem szorult ujonnan berendezett étterme

Nagyvárad, Teleky-u. 4. szám.

Nyitva éjjel-nappal. Kitünő saját termésü borai, **előzékeny kiszolgálás**, szolid polgári árak. **Abonensek naponta felvétetnek.**

Melocco Péter cementárugyár és épités vállalat részvénytársaság

Budapest, IX. Timót-utca 4. a. b. szám.

Nagyváradi fióktelep: Szőlős-u. 16.

Telefonszám 11-38. Telefonszám 11-38.

Gyárt: Szabadalmazott géppel gyártott karmantyus portlandcement csöveket az összes szabványos méretekben és az ahhoz való idomdarabokat, csömöszölt és vasbetétes, valamint portlandcement csöveket, kútgyürüket stb.

Márvány mozaiklap, műkő- és cementárugyár. Beton és vasbeton épitési vállalat.

Elvállal: Utcák és házak csatornázását, hidak és vizmedencék szakszerü épitését. Nagyobb vállalatoknál **tervekkel és költségvetéssel szolgál.**

Meghivást az ország bármely részéből elfogad

Orvosilag több száz esetben ajánlva.

10-39. Telefon 10-39.

KEPES ELEK

orvosi kötszerész üzlete Nagy-Várad, «Sas-passage» átjáró.

Ajánlja saját készitményü

sérvkötőit,

szuzpenzoriomok fecskendők és betegápolási cikkeit, u. m. egyenestartók, haskötők, ágytálak. bidég,

anatómiai sérvkötők,

a melyek a sérvet állandóan visszatartják, mülábak és müvégtagok, támgépek, gummi cikkek, harisnyák stb. és a még fel nem sorolható cikkek. **Külön próbaterem női és férfi kiszolgàlàsra. Óriási nagyraktàr. Tisztviselők és iparosoknak àrengedmény.**

Ha nincs megelégedve szabójával, mert drága vagy roszszul szab vagy nem pontos, szóval bármi okból. Keresse fel **DARABONT GY. és TÁRSA** uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepi önt az ottani szolid, olcsó, kifogástalan kiszolgálás. Alkalmi és gyászruhák **24 óra alatt.** Vidékről egy beküldött öltönyről uja készitek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

MODERN IRODA BUTOROK,

PÉNZSZEKRÉNYEK, OKMÁNYSZEKRÉNYEK, IRÓGÉPEK TELJES IRODÁK BERENDEZÉSÉT stb. ELŐNYÖS RÉSZLETFIZETÉSRE IS SZÁLLIT AZ

Általános Kereskedelmi vállalat Nagy Sándor-utcza 4.

LÉVAI MÁRTON

r.-t.

sirkőraktára és kőfaragó telepe

Nagyvárad Rákóczi-u. 20.

HELYBEN TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!

vegyileg női, férfi és gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kézelőket fényesre, csipke és szövet fü gönyök, bútor szövetek, papi és egyenruhák vegyileg tisztittatnak.

Gyár: Körözs-utca 13.

Felvételi üzlet: Zöldfa Passage 93. Rákóczy-ut 7. szám

Mokos Sándor.

Johann Maria Farina Gegenüber dem Rudolfsplatz

csakis ez a valódi

kölniviz, kölniviz-pouder és kölniviz-szappan.

Kapható drogériákban gyógyszertárakban és illatszertárakban.

Ne tessék elfogadni

Kölniviz-szappant, kölnivizet és pudert, ha nincsen rajta az eredeti és egyedül valódi, **de sokszor utánzott JOHANN MARIA FARINA Gegenüber dem Rudolfsplatz. Akkor sem kell elfogadni** helytelen és utánzott **kölnivizet, kölniviz-poudert és kölniviz-szappant,** ha az itt jelzett **eredeti készitmény** nem volna kapható az ön lakhelyén, mert a **világhirü cég** magyarországi képviselete:

Holczer Emil Zoltàn, Budapest, VIII. ker., Szigetvári-u. 16. szám

egyszerü levelezőlapra azonnal válaszol és közli hol szerezhető be az **eredeti minőség.**

Legolcsóbb bevásárlási források:

Alapittatott 1893. **Freund Benjámin** Alapittatott 1893.

műórás, ékszerész és látszerész

Nagyvárad, Rákóci-ut, Széchenyi-szálloda épület.

RITKA ALKALOM.

Üzletem átalakitása miatt a teljes raktáramat kiárusitom eddig nem létező leszállitott árban, arany-, ezüst-, nikkel órákat, aranyláncokat, gyürüket, fülfüggőket és más ékszernemüeket, kina ezüst tárgyak. ingaórák, látszereknél 50 % engedmény.

Tátray Sándor

telefon 558. telefon 558.

NAGYVÁRAD

Körözs-utca 11. sz.

Épület és műlakatos vizvezeték és vasszerkezeti munkák.

NE ADJUK

pénzünket idegen cégnek, vegyünk

láncKútat

MÁRKUTZ JÓZSEFNÉL

Akadémia-u. 1. sz.

Deutsch Simon

bútor-asztalos Őr-u. 6.

Elvállal olcsó árban háló-szoba-, ebédlő- és szalon berendezéseket, ugyszintén előszoba és konyha berendezést. Hivásra megjelenek.

Oláh Sándor

épület- és műlakatos

Beöthy Ödön-u. 43.

Elvállal minden e szakmába vágó uj munkákat és javitásokat jutányos árban. **Takarék tüzhelyek** állandóan raktáron. Költségvetést kivánatra küldök.

Jenny Jenő

órás, ékszerész és látszerész. Ajánlja dúsan felszerelt óra és ékszer nagy raktárát jutányos árban. **Szent János-u. 39. sz.** Óra és ékszer javitásokat pontosan eszközölök.

Tanuló felvétetik.

Petry Árpád

órás- és műszerész

Nagyvárad, Rákóci-ut 9.

Tarsoly és Risztó mellett, a Rimanóczy-palotával szemben. Mindennemü müszerészi munkák szakszerü javitása elfogadtatik.

UJ keztyüs és sérvkötő készitő!!

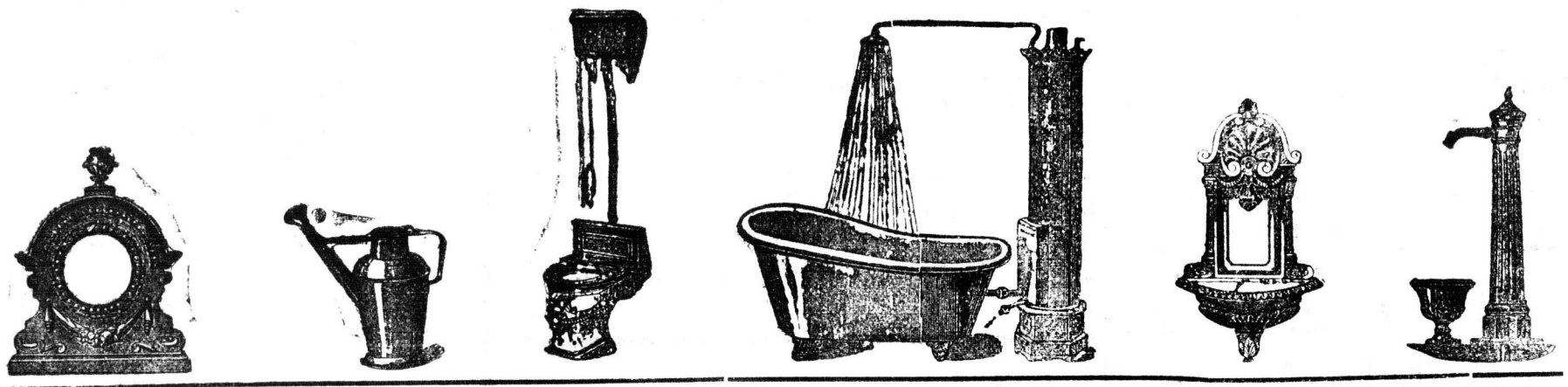
Keztyük mérték után gyorsan es legjutányosabb árban készittetnek. Báli keztyük 70 cm. hosszu, csak 6 korona. Tisztitások és javitások azonnal eszközöltetnek **Ruganyos sérvkötők** 4 korona.

HORVÁTH R.

Nagyvárad, Szt János-utca

BALOGH JÁNOS bádogos és vizvezeték berendező telepe

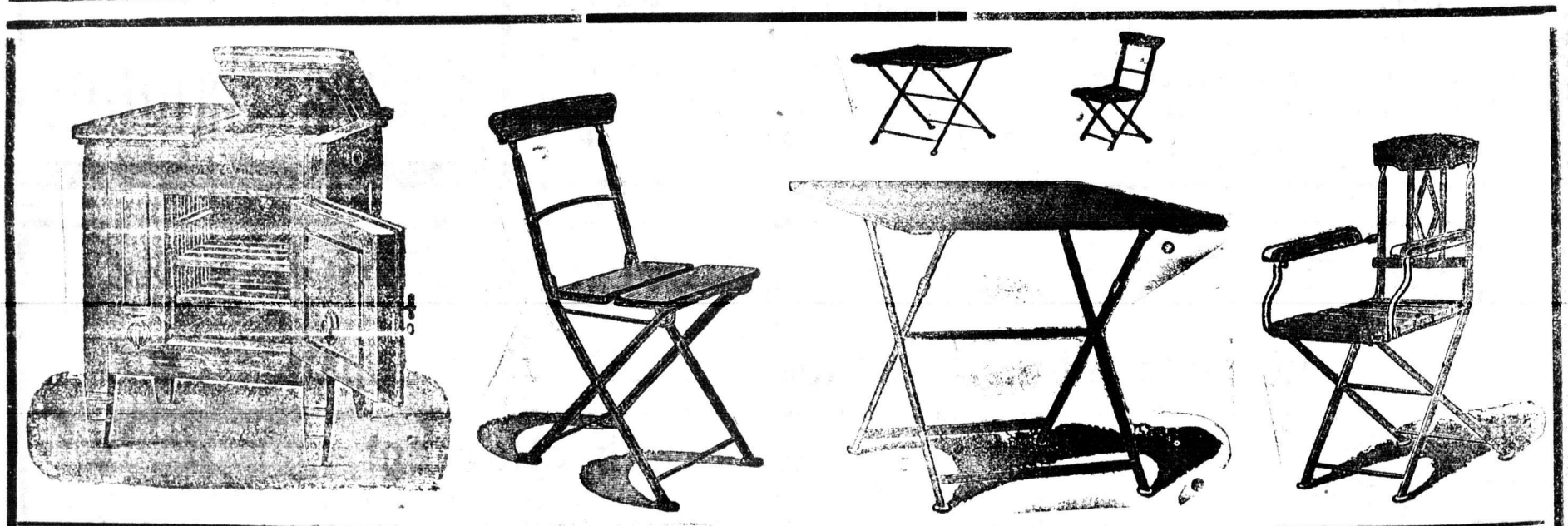
Nagyvárad, Széles-utca 44. Telefon sz. 488. Uri- és Szaniszló-utcákkal szemben.

A nagyérdemü közönség figyelmét tisztelettel felhivom 18 év óta fennálló jónevü üzletemre, ahol e szakmába vágó mindennemü munkálatokat ugymint eddig, a legpontosabban és lelkiismeretesen teljesitem. Nagybecsü megrendelőim támogatását kérve

kiváló tisztelettel

Balogh János.

JÉGSZEKRÉNYEK FAGYLALT-GÉPEK és FORMÁK

kerti vasbútorok, valamint konyha-fabútorok is u. m.: konyha kredenz, asztal, szék, zsámoly, teknő és az összes konyha berendezések

TARSOLY és RISZTÓ különlegességek vaskereskedésében

Nagyvárad, Rákóczi-ut. Telefon 390 szám.

Szent László-nyomda részvénytársaság, Nagyváradon.